

februari 2023

Seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorg en jeugdhulp

Het mag niet, het mag nooit

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorgrelatie tussen zorgverlener en cliënt?

Dit is gedrag dat seksueel (getint) van aard is en waarbij iemands grenzen worden overschreden.

'Dat komt bij ons niet voor'dachten we

Het gaat om:

- Seksueel getinte berichten of opmerkingen
- Onnodige aanrakingen of zoenen
- Onnodige ontkleding
- Onnodig inwendig of uitwendig onderzoek
- (Gewenst) seksueel contact hebben
- Aanranding
- Verkrachting

Zelfs als een cliënt ermee instemt, het initiatief neemt of erop aandringt is het seksueel grensoverschrijdend gedrag door een zorgverlener. Dat is het ook als het in de afkoelingsperiode gebeurt; na het beëindigen van de zorgrelatie.

Voorkom seksueel grensoverschrijdend gedrag

De inspectie verwacht dat iedereen in de zorg werkt aan een veilige zorgrelatie:

Bewustwording

Zorg voor bewustzijn van het risico:

- Het komt overal voor, ook in de zorg en vaker voor gedacht
- Zorgverleners kunnen gevoelens ontwikkelen en afglijden
- Er is langdurige schade voor de cliënt en impact op alle betrokkenen
- Een veilige zorgrelatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid
- Zorg dat zorgverleners en cliënten weten welk gedrag wel en niet oké is in een zorgrelatie

Waarom zei ik niets, toen ik dat niet-pluis-gevoel had?

Preventie

Regels en richtlijnen alleen zijn onvoldoende:

- Praat over seksualiteit, het grijze gebied en grensoverschrijdend gedrag
- De cultuur in organisaties ondersteunt een professionele zorgrelatie
- Geef zorgverleners handvatten om (de aanloop) beter te herkennen
- Zorg voor scholing over het voorkomen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag
- Geef handvatten om in te grijpen en te melden als er vermoedens zijn
- Zorg voor een duidelijk stappenplan en veilige aanspreekpunten voor vermoedens en meldingen
- Heb in het functioneren oog voor de persoonlijke omstandigheden van zorgverleners die van invloed kunnen zijn op gedrag
- Controleer het arbeidsverleden van zorgverleners
- Versterk de positie van de cliënt

Wat doe ik bij social media-uitnodigingen van cliënten?

We zijn verliefd op elkaar, wat nu?

Interventie

Zorg ervoor dat er zorgvuldig wordt gehandeld als het toch gebeurt:

- Een melding is ingrijpend voor iedereen. Doe zorgvuldig onderzoek
- Organiseer nazorg voor alle betrokkenen
- Ingrijpen kan variëren van ontslag, aangifte, tucht tot een functioneringstraject

Meld het bij de inspectie

Als het niet is gelukt om seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorg en jeugdhulp te voorkomen, moet het worden gemeld bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Het gaat dan om 'geweld in de zorgrelatie': seksueel grensoverschrijdend gedrag valt daaronder.

Meer informatie op de website van de inspectie:

- [Geweld in de zorgrelatie](#)
- [Jeugdhulpaanbieders: melden geweld](#)

Slachtoffers van seksueel geweld kunnen terecht bij het [Centrum Seksueel Geweld](#). Als het om een zorgverlener gaat, kunnen cliënten en naasten ook contact opnemen met de inspectie:

www.landelijkmeldpuntzorg.nl

Waar sta ik op de glijdende schaal? Wat is grijs gebied??

Meer weten? Lees de IGJ-brochure [Het mag niet, het mag nooit](#)